

Concluzii

VR are potențialul de a genera dinamici interesante în care profesorii și studenții pot învăța și colabora împreună cu privire la toate aspectele hardware, software și curriculum. Deoarece profesorii nu sunt „experți VR”, ei sunt la fel de pricepuți ca și elevii.

Deși mulți profesori au menționat că petrec mult timp în afara clasei încercând să-și dea seama cum funcționează tehnologia de la sine, cei mai mulți dintre ei au recunoscut în mod deschis limitările acesteia. Pe de altă parte, elevii sunt dornici să stăpânească tehnologia VR.

Trecerea de la practicile de predare analogice la cele digitale va schimba modul în care se face predarea. Rolul profesorului se va schimba de la furnizarea de conținut la facilitarea acestuia. Profesorii se vor mai mult pe crearea condițiilor pentru explorare, mai degrabă decât pe furnizarea de informații gata făcute. În mod clar, viitorul VR în educație este foarte interesant și plin de potențial. Suntem la începutul unei revoluții tehnologice puternice, iar proiectarea pentru VR este plină de provocări pe care ar trebui să fim gata să le depășim. Prin urmare, o experiență bună de realitate virtuală va avea un impact emoțional și intelectual asupra elevilor.

Atunci când realitatea virtuală este utilizată în medii de învățare în care elevii trebuie să exploreze pentru a rezolva probleme sau pentru a face față provocărilor, poate ajuta profesorii să inspire elevii tineri sau mai mari să gândească diferit și să își aplice experiențele în mod eficient.(6)

BIBLIOGRAFIE

1. BOTNARI, V., REPEȘCO, G. Impactul competenței digitale a cadrului didactic asupra eficienței creării contextelor de învățare transformativă. În: Educația din perspectiva conceptului Clasa Viitorului. 27 noiembrie 2020, Chișinău. Chișinău: Garomont-Studio, 2020, pp. 239-249.
2. Claudiu Andone, Cum ne va schimba lumea realitatea virtuală?, 2017 <https://www.stiintasitehnica.com/cum-ne-va-schimba-lumea-realitatea-virtuala/>(vizitat 13.12.2022)
3. Daniel Miu, ClassVR, un element esențial al educației, 2022 <https://www.stiintasitehnica.com/classvr-un-element-esential-al-educației/>(vizitat 13.12.2022)
4. FLUERAȘ, Vasile, Gândirea laterală și scrisul creative, în Casa Cărții de Știință, 2008, p. 28, ISBN 978-973-133-229-1.
5. GARBATOVȘCHI, V., GAVRILENCO, N., TIMOFTICĂ, G. Ghid metodologic de implementare a tehnologiilor Web la specialitățile pedagogice. Chișinău: Pro Didactica, 2022, pp. 60. ISBN 978-9975-87-959-0.
6. https://www.vr-school.eu/uploads/io2/RO/Module%206_Pregatirea%20Orei_RO.pdf (vizitat 16.12.2022)
7. <https://vrsolutions.tech/2019/02/04/cum-influenteaza-vr-ul-educatia/> (vizitat 16.12.2022)
8. <https://vrsolutions.tech/2019/02/07/8-aplicatii-de-realitatea-virtuala-matematica/>(vizitat 17.12.2022)

DEZVOLTAREA PROFESIONALĂ A CADRULUI DIDACTIC DIN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR ROMÂNESC

PROFESSIONAL DEVELOPMENT FOR ROMANIAN SCHOOL TEACHERS

*BUCURENCIU Simona Maria,
Liceul Teoretic „Lucian Blaga”,
Constanța, România*

*BUCURENCIU Simona Maria,
"Lucian Blaga" Theoretical High School,
Constanța, Romania*

ORCID: 0000-0002-5201-0652

CZU: 373.091.27(498)

DOI: 10.46727/c.09-12-2022.p149-154

Rezumat: Dezvoltarea profesională a cadrelor didactice din România reprezintă o preocupare importantă pentru toți actorii sistemului educațional preuniversitar.

Există cinci tipuri de formări continue: „programe de perfecționare a pregătirii științifice și didactice; programe de formare în domeniile conducerii, îndrumării și evaluării învățământului; cursuri de pregătire și susținerea examenelor de definitivare și grade; programe de conversie profesională; studii corespunzătoare unei specializări din alt domeniu de licență”, conform Ordinului de ministru nr. 5561 / 2011.

Cadrele didactice au dreptul dar și obligația de a se perfecționa continuu, pentru a fi la curent cu tendințele din educație, pentru a își îmbunătăți cunoștințele și pentru a căpăta competențe noi, pentru a fi la curent cu nevoile noilor generații de educabili, precum și cu schimbările din sistemul de educație.

Cuvinte-cheie: profesori, formare continuă, sistem de educație

Abstract: Romanian teachers' professional development represents an important issue for everyone involved in the educational system.

According to Ministry'Order no. 5561 / 2011, teacher can take one of the five types of professional development: "scientific and didactic professional development program; professional development for management, guidance and evaluation of teaching; training courses for final exam in teaching and degree exams; professional conversion programs; studies for another degree".

Teachers have the right and the obligation to take professional development continuously, in order to keep abreast to the new tendencies in education, to improve their knowledge and to get new skills, to be up to date to the needs of the new generations and to the changes in the educational system.

Keywords: teachers, professional development, educational system

Dezvoltarea profesională a cadrelor didactice din România reprezintă un adevăr care preocupă toți actorii sistemului educațional preuniversitar, fie ei profesori, învățători, educatori, directori ai unităților de învățământ, precum și membrii Ministerului Educației. Dezvoltarea profesională a cadrelor didactice, numită și formare continuă, are scopul de a ridica standardele de calitate în educație și de a le menține ridicate.

Se consideră formare inițială cursurile postliceale, universitare sau/și postuniversitare, care permit unui absolvent să înceapă o carieră didactică. Orice alte tipuri de cursuri, programe, studii ulterioare, poartă numele de formare continuă, și este într-adevăr continuă, deoarece se desfășoară pe întreaga perioadă didactică.

Conform Legii 1 / 2011, Legea educației, Ministerul Educației are rolul de „a coordona, monitoriza și controla perfecționarea și formarea inițială și continuă a personalului didactic pentru politicile de interes național”. Astfel, este o problemă importantă formarea viitoarelor cadre didactice, dar și menținerea acestora la un nivel ridicat de competență, pentru a putea educa generațiile viitoare ale țării.

Conform Ordinului Nr. 5561 din 7 octombrie 2011 pentru aprobarea Metodologiei privind formarea continuă a personalului din învățământul preuniversitar, „formarea continuă se realizează în principal prin:

- a) programe și activități de perfecționare a pregătirii științifice, psihopedagogice și didactice;
- b) programe de formare în domeniile conducerii, îndrumării și evaluării învățământului;
- c) cursuri de pregătire și susținerea examenelor de obținere a definitivatului și a gradelor didactice II și I; gradele didactice pot fi obținute la una dintre specializările înscrise pe diploma/diplomele pe care candidatul o/le deține sau la una dintre disciplinele pe care cadrul didactic le poate preda conform Centralizatorului privind disciplinele de învățământ, domeniile și specializările, precum și probele de concurs valabile pentru încadrarea personalului didactic din învățământul preuniversitar, denumit în continuare Centralizator;
- d) programe de conversie profesională;
- e) studii corespunzătoare unei specializări din alt domeniu de licență.”

La nivel național, la nivelul Ministerului Educației, se stabilesc obiectivele ce trebuie atinse în conformitate cu strategiile hotărâte. Acest lucru determină mersul viitoarelor formări ale cadrelor didactice din sistemul preuniversitar.

Programele și activitățile de formare sunt organizate de furnizori de programe. Acești furnizori pot fi: instituții de învățământ, persoane juridice, organizații non-guvernamentale, ce au ca obiect de activitate dezvoltarea profesională a cadrelor didactice, a personalului didactic auxiliar, a personalului de conducere.

Furnizorii de programe de perfecționare sunt înscrși într-o bază de date numită Registrul național al furnizorilor de formare continuă acreditați, bază de date pe care o găsim pe site-ul Ministerului Educației și unde este prezentată oferta de formare acreditată. Lista furnizorilor conține numele furnizorului (care poate fi: o universitate, de stat sau privată, o asociație, o fundație, Casa Corpului Didactic din diverse județe, Institutul de Științe ale Educației din București, organizații non-profit, federații sindicale), datele de contact ale acestuia (adresa, localitatea, județul), denumirea programului, categoria, ordinul de ministru de acreditare, domeniul tematic, data expirării acreditării, numărul de credite profesionale transferabile, numărul de ore al programului și grupul țintă. Grupul țintă este reprezentat de personalul didactic de predare (profesori, învățători, educatori, ingineri, maiștri), personal didactic auxiliar (laboranți, bibliotecari, administratori de rețea, secretari) și personal didactic cu funcții de conducere, de îndrumare și de control din învățământul preuniversitar (directori, directori adjuncți, inspectori), sau cadre didactice care doresc să predea anumite discipline opționale. Lista este actualizată și modificată destul de des, actualmente, pe site-ul ministerului, aflându-se cea mai nouă versiune a bazei de date, din ianuarie 2021.

Conform Ordinului de ministru 5564 / din 7.10.2011, privind aprobarea Metodologiei de acreditare și evaluare periodică a furnizorilor de formare continuă și a programelor de formare oferite de aceștia, există trei categorii de programe de formare continuă:

Categoria 1 – Programe de dezvoltare profesională – care urmăresc actualizarea și dezvoltarea competențelor în domeniul de specializare corespunzător funcției didactice ocupate, precum și în domeniul psihopedagogic și metodic, dar și dobândirea sau dezvoltarea competențelor de conducere, îndrumare și control;

Categoria 2 – Programe de dezvoltare profesională în concordanță cu politicile și strategiile ministerului educației – programe ce urmăresc dobândirea de competențe noi (de exemplu: studierea anumitor programe de calculator care pot fi folosite în timpul predării, studierea unor limbi străine pentru a se dobândi competența de a predă în acea limbă, competențe legate de orientare în carieră, de consiliere) și dezvoltarea și extinderea competențelor transversale privind conducerea, organizarea instituțiilor școlare (îmbunătățirea performanțelor unității, a personalului, a propriei activități, dezvoltarea competențelor de comunicare cu colegii, cu media).

Categoria 3 – Programe modulare realizate prin strategii non disciplinare – programe propuse de furnizorii de formare continuă, ce vizează alte competențe ce nu au fost atinse la categoriile anterioare.

Acestea sunt cele mai populare tipuri de programe de formare. Există și o a patra categorie, denumită Programe speciale, care urmărește formarea de competențe recunoscute și validate de o Comisie specială de acreditare, dar aceste programe sunt destul de rar întâlnite.

c) cursuri de pregătire și susținerea examenelor de obținere a gradelor didactice II și I

Cursurile de pregătire sunt oferite în mod gratuit de universitățile în care se susțin, ulterior aceste examene. Deoarece examenul de definitivat și examenul de grad II se susțin la sfârșitul verii, cursurile se țin pe perioada verii. Aceste cursuri nu sunt obligatorii, dar sunt recomandate.

În ultimii ani au apărut și alți furnizori de programe ce oferă cursuri de pregătire pentru aceste examene ale cadrelor didactice (de exemplu: centre educaționale, Casa Corpului Didactic). Deși cursurile sunt contracost, au avantajul de a putea fi organizate pe perioada anului școlar, sau online, de comun acord cu cursantul/ grupa de cursanți.

Acordarea definitivatului

Susținerea acestui examen reprezintă recunoașterea dreptului de practică a cadrului didactic și a competențelor la un nivel ridicat pentru a putea activa în învățământ la nivel preuniversitar.

Conform Ordinului de ministru 5334 din 2020 și al Ordinului de ministru 5722 din 2022, privind aprobarea Metodologiei-cadru de organizare și desfășurare a examenului național pentru definitivare în învățământul preuniversitar, pentru a putea susține acest examen, este necesar ca personalul didactic să îndeplinească anumite condiții:

- Să activeze într-o instituție care are autorizație de funcționare sau care are acreditare
- La data înscrierii pentru examen au încheiat un an întreg de vechime ca și cadru didactic calificat
- La data de 31 august a anului școlar în care se susține examenul scris să aibă doi ani de vechime la catedră

- Să susțină două inspecții la clasă, prima în prima jumătate a anului școlar, cea de-a doua în cea de-a doua jumătate a anului școlar, fiecare inspecție să fie finalizată cu minim nota 7
- Să dețină un portofoliu profesional personal, pe care să îl prezinte în ultima parte anului școlar în care susține inspecțiile și examenul scris (portofoliul trebuie să conțină Curriculum vitae al candidatului, o scrisoare prin care se motivează dorința de a participa la examenul de definitivat, planificările școlare anuale și pe unități de învățare, proiecte didactice, teste însoțite de bareme, catalogul personal, resurse didactice specifice claselor din încadrare). Portofoliul este evaluat în ziua în care se susține cea de-a doua inspecție de specialitate. Nota acordată portofoliului trebuie, de asemenea, să fie minim 7.
- Să obțină o notă la proba scrisă a examenului, astfel încât media tuturor notelor să fie minim 8.
- Să obțină calificativul „Bine” sau „Foarte bine” pentru anul școlar în care susține inspecțiile
- Să fi obținut calificativul „Bine” sau „Foarte bine” pentru anul / anii școlari anterior înscrierii la examenul de definitivat

Promovarea examenului de definitivat este obligatorie pentru a putea continua activitatea de predare. Cadrele didactice care promovează examenul dobândesc dreptul de practică în învățământul preuniversitar.

Acordarea gradului didactic II

Susținerea și promovarea acestui examen reprezintă o recunoaștere a unui nivel ridicat de competențe, a unei activități didactice exemplare, reprezintă dovada respectării obligațiilor etice ale profesiei. Înscrierea, susținerea inspecțiilor, a probelor scrise și orale este opțională.

Pentru a putea susține acest examen, este necesar ca personalul didactic să îndeplinească anumite condiții, și anume:

- Să activeze într-o instituție care are autorizație de funcționare sau care are acreditare
 - Să aibă patru ani vechime la catedră, începând cu data de 1 septembrie a anului școlar următor după susținerea definitivatului, și până la 31 august a anului școlar în care se va susține acest examen. Există o excepție: pentru cei care au promovat examenul de definitivat cu nota 10, atunci condiția de vechime se reduce la doar trei ani.
 - Fiecare calificativ acordat pe an școlar trebuie să fie „Bine” sau „Foarte bine”
 - În ultimii doi ani școlari dinaintea înscrierii la grad, profesorul trebuie să susțină două inspecții școlare; prima se va programa în anul școlar anterior depunerii dosarului pentru înscriere la grad, iar a doua inspecție se va programa în anul școlar anterior susținerii celei de-a treia inspecții, inspecția specială
 - Să susțină și să promoveze inspecția specială cu nota minimă 8
 - în urma căror să primească „Bine” sau „Foarte bine”
 - Anterior înscrierii la grad, cadrul didactic trebuie să aibă recomandarea Consiliului profesoral al instituției în care lucrează sau a lucrat
 - Să promoveze cu nota cel puțin 7 fiecare din probele scrise și orale ale examenului
- Pentru a fi considerat promovat, media tuturor probelor (cele trei inspecții, proba scrisă, proba orală) trebuie să fie minim 7.

Acordarea gradului didactic I

Candidații care se înscriu la acest grad trebuie să se remarcă prin rezultate deosebite obținute în învățământ, competențe ridicate în specialitatea pe care o predă, prestații deosebite și chiar interes pentru cercetare și inovare. Totuși, înscrierea, susținerea inspecțiilor, a probelor scrise și orale este opțională.

Pentru a i se putea acorda acest grad, este necesar ca personalul didactic să îndeplinească anumite condiții, și anume:

- Să activeze într-o instituție care are autorizație de funcționare sau care are acreditare
- Să aibă patru ani vechime la catedră, începând cu data de 1 septembrie a anului școlar următor după susținerea gradului II, și până la 31 august a anului școlar în care se va susține inspecția specială. Excepția care reducea durata procedurii acordării gradului II se aplică și aici: pentru cei care au promovat întreg gradul II cu nota 10, condiția de vechime se reduce la doar trei ani.
- Fiecare calificativ acordat pe an școlar trebuie să fie „Bine” sau „Foarte bine”
- Pentru fiecare inspecție curentă susținută (prima – în anul anterior înscrierii, iar a doua – în anul școlar următor susținerii colocviului) candidatul trebuie să fi obținut calificativul „Foarte bine”
- Să obțină recomandarea Consiliului profesoral al unității în care lucrează, înainte de a se înscrie pentru acordarea gradului I
- Să obțină calificativul „Admis” la Colocviul de admitere la gradul I
- Să elaboreze o lucrare metodică-științifică sub îndrumarea unui cadru didactic universitar
- Să promoveze ultima inspecție, inspecția specială, cu nota minimă 9
- Să susțină lucrarea metodică-științifică în mod public și să fie evaluată cu nota minimă 9

d) programe de conversie profesională

Aceste programe sunt organizate de către universități, doar pentru cei care activează în învățământul preuniversitar, cu condiția ca aceștia să fi absolvit deja o instituție de învățământ superior cu licență. Absolvirea unui program de conversie profesională reprezintă dobândirea unei noi specializări, ceea ce permite cadrului didactic să predea calificat o altă disciplină decât cea inițială pe care o avea.

Admiterea la astfel de programe este particularizată pentru fiecare universitate în parte, de obicei pe baza unor documente (cum ar fi diploma de licență inițială, diploma de bacalaureat, alte diplome, scrisoare de intenție și altele).

Durata unui astfel de program este de minim 3 semestre, în cazul în care se urmează cursurile unui program de conversie în domeniul fundamental în care cursantul deține deja o licență. În cazul în care se urmează cursurile unui program de conversie din alt domeniu decât cel în care a fost obținută licența, atunci durata este de 4 semestre. Forma de organizare a cursurilor este la dispoziția universităților și poate fi zi, la distanță sau cu prezență redusă.

Urmarea unor astfel de cursuri este destul de mare consumatoare de timp, energie și resurse financiare. Pe de altă parte, conferă cadrului didactic o dublă specializare obținută într-o perioadă de timp mai scurtă decât absolvirea cursurilor unei facultăți.